

คำวินิจฉัยของ นายนพดล เสงเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๔๕

วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖
เกี่ยวกับการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖๖ เกี่ยวกับการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
โดยกำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ตั้งแต่วันที่
๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ และกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๘
มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ และเมื่อครบกำหนดวันรับสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ปรากฏว่า เขตเลือกตั้งที่ ๓
จังหวัดสมุทรสาคร ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากเขตเลือกตั้งดังกล่าวมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว
คือ นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ พรรคไทยรักไทย และเมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓
ได้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครแล้วพบว่า มีรายชื่อของ นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ อยู่ในบัญชีรายชื่อ
ผู้เสียสิทธิจึงได้ประกาศไม่รับสมัคร นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ และต่อมาศาลฎีกาได้มีคำสั่งว่า
นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ เป็นผู้เสียสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ประกอบกับกรณีพรรคไทยรักไทยส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อครบ ๑๐๐ คน ต่อมาภายหลังจากที่
คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัคร และคุณสมบัติของผู้สมัครและได้ประกาศ
รายชื่อพรรคการเมืองที่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว ปรากฏว่า นายแพทย์ เปรมศักดิ์ เพียยุระ
ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย
และได้บวชเป็นภิกษุ ซึ่งมีผลทำให้นายแพทย์เปรมศักดิ์ เพียยุระ ขาดคุณสมบัติ และมีลักษณะ
ต้องห้ามในการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
ของพรรคไทยรักไทยเหลือจำนวน ๕๕ คน คณะกรรมการการเลือกตั้งในการประชุม ครั้งที่ ๓๑/๒๕๔๕

เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ มีมติเห็นว่า การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ มีปัญหาอุปสรรค ที่ไม่สามารถจะจัดการเลือกตั้งให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน ตามที่กฎหมายกำหนดได้ โดยเฉพาะปัญหากรณีเขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งไม่มีบทบัญญัติกฎหมายฉบับใดกำหนดแนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้ และเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๖ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และเมื่อครบกำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งแล้วปรากฏว่า เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาครมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว คือ นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ แต่เมื่อตรวจสอบคุณสมบัติแล้วปรากฏว่า มีชื่อนายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ อยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เสียสิทธิ ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จึงประกาศไม่รับสมัคร ต่อมานายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา และศาลฎีกาได้มีคำสั่งว่า นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ เป็นผู้เสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ในเขตเลือกตั้งดังกล่าวจึงไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเหลืออยู่ ดังนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยไม่มีการเปิดรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

๒. กรณีเขตเลือกตั้งใดที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวได้รับคะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น ตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๔ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จนครบกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันเลือกตั้งตามมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ยังไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้รับคะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งอาจทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามที่บัญญัติในมาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และทำให้ไม่สามารถ

เรียกประชุมรัฐสภาได้ตามมาตรา ๑๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนี้จะถือได้หรือไม่ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งแล้วเสร็จหรือยัง

๓. กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อพิจารณาจากบัญชีรายชื่อ ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแล้ว เป็นที่คาดหมายได้ว่า เมื่อเลือกตั้งเสร็จแล้วจะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน อย่างแน่นอน กรณีนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเปิดรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ที่ยังขาดอยู่ได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ยื่นคำร้องเป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๖ จึงเห็นควรรับคำร้องนี้ไว้ดำเนินการต่อไป ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่งได้

ตามคำร้องดังกล่าวมีประเด็นเบื้องต้นที่ต้องพิจารณาว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้พิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ในห้องคํากรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประเด็นที่สอง เป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

ตามประเด็นที่หนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีขึ้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสี่คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของ วุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ ตามวรรคหนึ่ง” และบัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไป

โดยสุจริตและเที่ยงธรรม” มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง (๒) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง (๓) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง (๔) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (๕) ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ (๖) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” และมาตรา ๑๔๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งคัดค้านว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย (๒) ปราบกฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใดได้กระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำลงไป ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (๓) ปราบกฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงประชามติมิได้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งคัดค้านว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ประกอบกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕๘ - ๖๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งวินิจฉัยว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญ หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญ และกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

ตามประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ หมายถึง ลักษณะของการมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญว่าองค์กรตามรัฐธรรมนูญ องค์กรใดองค์กรหนึ่งมีอำนาจกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือไม่ เพียงใด หรือเป็นลักษณะของการที่องค์กรตามรัฐธรรมนูญตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป มีปัญหาโต้แย้งกันว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญ องค์กรหนึ่งได้ใช้อำนาจหน้าที่ล่วงล้ำหรือกระทบกระเทือนอำนาจหน้าที่ของอีกองค์กรหนึ่ง ตามแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีปัญหาเกิดขึ้นแล้วจริง จึงจะถือว่าเป็นกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ที่จะเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ได้ ตามแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๖/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๓๓/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖ นอกจากนี้ ต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญได้ใช้อำนาจหน้าที่ของตนแล้ว หรือไม่ ตามแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๙/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นไปตามหลักทั่วไปที่ว่า ผู้ใดจะต้องใช้กฎหมาย ผู้นั้นย่อมมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยบทบัญญัติของกฎหมายนั้น

พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่า ตามคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยประเด็นที่หนึ่งที่ว่า เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเหลืออยู่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยไม่มีการเปิดรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว สามารถกระทำได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ วรรคสอง บัญญัติว่า “การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในหกสิบวัน.....” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เขตละหนึ่งคน” และตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นการเลือกตั้งทั่วไป จะต้องดำเนินการเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่ในทุกเขตเลือกตั้ง เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ใช้สิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครในเขตของตนได้หนึ่งคน การปล่อยให้เขตเลือกตั้งเขตใดเขตหนึ่งไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งย่อมเป็น

การตัดสิทธิทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ วรรคสอง มาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว ตามคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยประเด็นที่หนึ่งดังกล่าวข้างต้น ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ใช้อำนาจหน้าที่ ของตนตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการ แก้ไขปัญหาการไม่มีผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสมุทรสาคร แต่ประการใด ดังนั้น เมื่อผู้ร้องยังไม่ได้ใช้อำนาจหน้าที่ของตน ปัญหาในการ ใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ร้องจึงยังไม่เกิดขึ้นจริง และย่อมไม่อาจมีการโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ร้อง อันจะนำไปสู่การเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยผู้ร้องได้ คำร้องในส่วนนี้จึงไม่ใช่ขอให้พิจารณา วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ร้อง แม้ผู้ร้องจะเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญและใช้สิทธิ เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ แต่เมื่อยังไม่มีการใช้อำนาจหน้าที่ของตน จึงมีลักษณะเป็นการหารือเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่โดยทั่ว ๆ ไปของผู้ร้อง การเสนอคำร้องดังกล่าว จึงไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ไม่อาจรับคำร้องตามประเด็นที่ ๑ ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ตามคำร้องประเด็นที่ ๒ ที่ว่า กรณีเขตเลือกตั้งใดที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวได้รับ คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เมื่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้นแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ยังไม่มีผู้สมัคร รับเลือกตั้งคนใดได้รับคะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งอาจทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ และทำให้ไม่สามารถเรียกประชุมรัฐสภาได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ ดังนี้ จะถือได้หรือไม่ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งแล้วเสร็จ หรือยัง นั้น เห็นว่า คณะกรรมการ การเลือกตั้งเพียงแต่คาดการณ์ว่าเมื่อได้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว จะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น ซึ่งขณะที่เสนอคำร้องนี้ ยังไม่ได้มีการเลือกตั้งตามวันเวลาดังกล่าว ปัญหา จึงยังไม่เกิดขึ้นจริง และหากปัญหาที่คาดการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจริง ก็เป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง จะต้องใช้อำนาจหน้าที่ของตนตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป กรณีจึงยังไม่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกิดขึ้น ซึ่งไม่เป็นไป ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ไม่อาจรับคำร้องตามประเด็นที่ ๒ นี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ตามคำร้องประเด็นที่ ๓ กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแล้ว เป็นที่คาดหมายได้ว่า เมื่อเลือกตั้งเสร็จแล้ว จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบ จำนวน ๑๐๐ คน อย่างแน่นอน กรณีนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเปิดรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ที่ยังขาดอยู่ได้หรือไม่ เห็นว่า พรรคไทยรักไทยได้ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้จำนวน ๑๐๐ คน โดยยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๕ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาฯ มาตรา ๓๕ และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตรวจสอบหลักฐานการสมัครฯ และประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นไว้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาฯ มาตรา ๓๗ แล้ว การสมัครและรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อสำหรับการเลือกตั้งทั่วไปที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรฯ กำหนดให้มีขึ้นในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงเป็นขั้นตอนที่ดำเนินการครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังคงเหลือแต่ขั้นตอนการลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียง และการประกาศผลการเลือกตั้ง เพื่อนำไปสู่กระบวนการการเลือกตั้งที่เสร็จสิ้นต่อไป การที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า หากพิจารณาจากข้อมูลพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งครั้งนี้ ประกอบกับข้อมูลพรรคการเมืองที่เคยมีผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาแล้ว จะเห็นว่า พรรคไทยรักไทย น่าจะเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนสูงสุด ส่วนพรรคการเมืองอื่นอาจได้รับคะแนนเลือกตั้งต่ำ และอาจจะน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ กรณีเช่นนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยจะได้รับเลือกตั้งทั้งหมด แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย มีเหลืออยู่เพียง ๕๕ คน ดังนั้น หากมีการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕ โอกาสที่จะมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบ ๑๐๐ คน ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง จึงเป็นไปได้สูง นั้น เป็นเพียงการคาดการณ์ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งยังไม่ได้มีปัญหาดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นจริงแต่อย่างไร และหากปัญหาที่คาดการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจริง ก็เป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องใช้อำนาจ

หน้าที่ของตนตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป กรณีตามคำร้อง
ในประเด็นนี้ จึงไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ จึงไม่อาจรับคำร้องประเด็นนี้ไว้พิจารณา
วินิจฉัยได้

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยไม่รับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย

นายพอล เสงเจริญ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ